

Jauniešu loma Eiropas Savienības un demokrātijas stiprināšanā

Gunda Katrīna Vovere

**29. novembrī Preiļos visas dienas garumā da-
žādās lokācijās norisinājās Demokrātijas
festivāls. Demokrātijas un Eiropas Savienības vē-
rtību tematikai veltītajā dienā sprieda par vērtībām,
tās izziņot un iepazīstot gan ikdienas situācijās,
gan nozīmīgos dokumentos, gan arī par to, kāda ir
jauniešu loma Eiropas Savienības un demokrātijas
stiprināšanā.**

Preiļu kultūras namā notika atklāšanas pasākums, kurā pulcējās vairāk nekā 200 jauniešu no visas Lat-
gales, pārstāvējot dažādas Krāslavas, Ludzas, Preiļu,
Līvānu, Augšdaugavas, Rēzeknes novada un Dau-
gavpils un Rēzeknes valstspilsētas mācību iestādes.
Eiropas Savienībā ir sešas pamata vērtības – cieņa,
tiesiskums, brīvība, demokrātija, līdztiesība un cil-
vēktiesības. Ar šādiem nosaukumiem kultūras
namā bija izveidotas sešas stacijas, kurās jaunieši
mazākās grupās darbojās, mācījās un diskutēja vi-
sas dienas garumā. Katru staciju vadīja tādas ievē-
rojamas personības kā Ārlietu ministrijas Parlamen-
tārā sekretāre Dace Melbārde, PMLP Eiropas lietu
un starptautiskās sadarbības nodaļas pārstāvji un
mācību platformas "MeYou.One" līdzdalības eks-
perte Ieva Johansson, Eiropas Kustības Latvijā
prezidents Andris Gobiņš un citi.

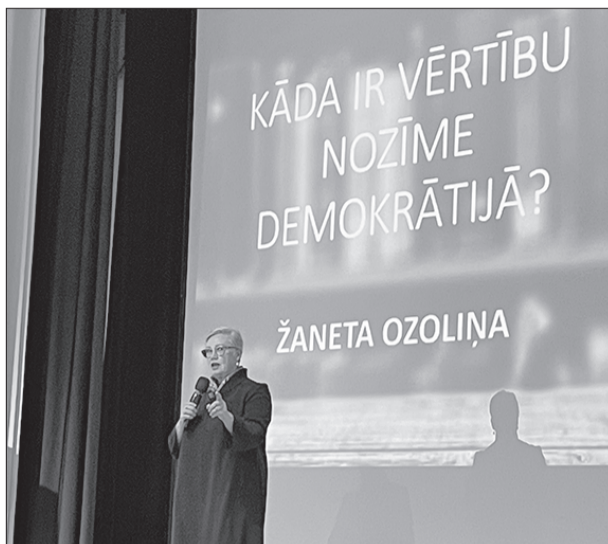
Viens no festivāla organizatoriem Europe Direct Dien-
vidlatgales centra vadītājs **Oskars Zuģickis** pastāstīja, ka
sabiedrībā ļoti bieži tiek runāts par vērtībām un dzirdam
vārdu "demokrātija", bet ne vienmēr izprotam šo jēdzienu
būtību:

«Lai izstāstītu jauniešiem šo saturu, mēs uzaicinājām
Latvijā ļoti atpazīstamus jomu ekspertus, kuri runāja par
cieņu, tiesiskumu, līdztiesību un citām vērtībām. Mēs jaunie-
šus aicinājām praktiski darboties, lai saprastu, ko tas no-
zīmē, kāpēc tas ir vajadzīgs un kāpēc tas mums ir svarīgi.»

Oskars uzsvēra, ka ir ļoti svarīgi uzrunāt tieši jauniešus,
jo viņi ir mūsu nākotne:

«Jaunieši ne vienmēr dzird skolotāju, kurš runā klases
priekšā, reizēm informāciju var labāk uztvert, kad to pa-
sniež kāds cilvēks no malas. Europe Direct centri visā
Latvijā organizē mazākus un lielākus šāda veida pasāku-
mus. Uz Demokrātijas festivālu bija sabraukusi teju visa
Latgale, bija pārstāvētas astoņas pašvaldības un 23 dažādas
skolas. Domāju, ka šie jaunieši noteikti ieguva fundamen-
tālas zināšanas.»

Festivāla ietvaros notika astoņi dažādi pasākumi gan
Preiļos, gan Riebiņos – bija tikšanās ar skolēniem skolās,
skolotājiem notika seminārs, tāpat bija tikšanās ar pašval-
dības pārstāvjiem, bet bibliotēkā – ar nevalstiskajām or-
ganizācijām, kur tika diskutēts ar iedzīvotājiem, lai uzzī-
nātu, kā ir dzīvot Preiļos, Latgalē, kā viņi šeit jūtas un cik
tuvu Eiropa ir Latgales cilvēkiem.

Latvijas Universitātes profesore **Žaneta Ozoliņa** sa-
runā ar «Vietējo Latgales Avīzi» stāstīja par to, kāpēc ir
svarīgi, lai jaunieši izprastu Eiropas Savienības vērtības
un demokrātijas jēdzienu:

«Ir vairāki iemesli, kāpēc tas ir ļoti svarīgi. Pirmkārt,
jaunieši jau ir piedzimuši Eiropas Savienībā un dažubrīd
viņiem otrā plānā paliek vēsturiskā attīstība un cēloņi, kā-
pēc demokrātija ir tik svarīga Eiropai, kas galvenokārt ir
saistīta ar karu konfliktu novēršanu. Otrkārt, jauniešiem
ir svarīgi runāt par demokrātiskām vērtībām tāpēc, ka viņi
stāv savas dzīves pašā sākumā un viņiem ir jādomā par
savu dzīves ceļu – kur viņi ies, ko viņi darīs, kā viņi rīko-
sies. Šīs demokrātiskās vērtības savā ziņā ir kā ceļa karte,
kas viņiem palīdzēs noorientēties. Treškārt, jaunieši dzīvo
un dzīvos demokrātiskā sabiedrībā, kur būs jāsaskaras ar
daudzveidīgiem viedokļiem, ar pretējiem viedokļiem, ier-
espējams, arī ar neiecietību vai radikālismu. Tie jaunieši,
kuri zina, kas ir demokrātija un kā tā strādā, viņš šīs nega-
tīvās parādības vismaz mēģinās ierobežot un cīnīties.

Jauniešiem ir ārkārtīgi liela nozīme reģionu attīstībā. Ja
mēs paklausāmies medijus, tad ļoti bieži tiek atkārtots viens
un tas pats stereotips par Austrumlatvijas «īpašo vietu»,
kur ir vāja attīstība, kur cilvēki ir pasīvi, kur inovācijas ir
lēnas un daudz citu šādu stereotipu. Jaunieši ir tie, kuru
rokās ir spējas, zināšanas un potenciāls šos Rīgas stereotipus
lauzt un mēģināt pašiem veidot savu dzīvesvietu labāku,
turīgāku un domāt par reģionu veidošanu ne tikai sev, bet
padomāt arī par to, kādu zemi, kādu teritoriju, kādu novadu
viņi atstāj saviem nākotnes mazbērniem.»

Arī Eiropas Komisijas pārstāvniece Latvijā vadītāja
Zane Petre dalījās savos iespaidos par Preiļos pavadīto
dienu, Demokrātijas festivālu un citām aktivitātēm:

«Demokrātijas festivāls Preiļos bija patiesi iedvesmo-
jošs, jo īpaši redzot tur pulcējamies tik daudz ieinteresētu
jauniešu ne tikai no Preiļiem, bet arī no tuvākiem un tālā-
kiem Latgales novadiem. Vēlos uzsvērt jauniešu aktivitātes
nozīmi – viņu iesaiste, uzdotie jautājumi un izteiktās idejas
liecina par interesi un gatavību iesaistīties savas, valsts
un Eiropas nākotnes veidošanā. Tas ir ļoti būtiski, jo tieši
jaunieši ir tie, kas tālāk iestāsies par mūsu kopīgajām vē-
rtībām un idejām un tās aizstāvēs.

Prieks par Preiļu novada pašvaldības, NVO un izglītī-
bas iestāžu aktīvo darbu ar jaunatni skolās un arī ārpus
mācībām. Jauniešu līdzdalība un iesaiste ļauj jauniešiem
paust savu viedokli par novada attīstību un sniegt iespēju
sajust demokrātijas darbībā – pārstāvēt savas intereses Jaun-
iešu domē, piedalīties tās vēlēšanās, kā arī darboties jaun-
iešu centros.

Vizītes laikā pabijām Riebiņu vidusskolā akcijas «At-
pakaļ uz skolu» ietvaros. Ar skolēniem runāju par karjeras
izvēli, dalījās savā pieredzē, strādājot Latvijā un ārpus
tās. Tāpat diskutējām par to, kādas iespējas jauniešiem
sniedz ES, un ko viņi saredz kā galvenos izaicinājumus.
Aicinu ikvienu izmantot iespēju un piedalīties akcijā

«Atpakaļ uz skolu», iedvesmot jauniešus un vienlaikus
sadzirdēt un izprast viņu viedokli par apkārt notiekošo!

Tikos arī ar Preiļu novada pašvaldības pārstāvjiem un
vietējām nevalstiskajām organizācijām. Pārrunājām jautā-
jumus saistībā ar novada attīstību, infrastruktūru un ikdienas
izaicinājumiem. Pēdējo gadu laikā Eiropas Komisijas pār-
stāvniece Latvijā vairākkārt viesojusies Latgalē, un šoreiz
mums bija lieliska iespēja iepazīt tieši Preiļu novadu.

Ikvienam Eiropas iedzīvotājam, neatkarīgi no dzīves-
vietas, ir jābūt līdzvērtīgiem apstākļiem izaugsmei un lab-
klājībai. Ar Eiropas Savienības atbalstu no reģionālās at-
tīstības fondiem un Kohēzijas fonda tiek stiprināta
ekonomiskā drošība, uzlabota infrastruktūra, atbalstīta uz-
ņēmējdarbība, veicināta izglītības un prasmju attīstība, kā
arī atbalstīta videi draudzīgu un ilgtspējīgu risinājumu ie-
viešana. Darāmā ir vēl daudz, bet uzsāktais darbs rāda, ka
varam panākt labus rezultātus.

Preiļu novada pašvaldība ir izrādījusi iniciatīvu un ie-
saistījusi jaunajā Eiropas Komisijas veidotajā ES vietējo
pašvaldību deputātu tīklā, kurā šobrīd darbojas 17 Latvijas
pašvaldību pārstāvji. Preiļu novada domi šajā tīklā pārstāv
deputāts Juris Vucāns. No 26. līdz 27. novembrim notika
pirmā šī tīkla Latvijas dalībnieku vizīte Briselē, kuras laikā
pārrunāti aktuālie ES jautājumi, tostarp ES sankcijas pret
Krieviju un Baltkrieviju, jaunatnes politika un izglītība,
cīņa pret dezinformāciju, Kohēzijas politikas finansējums
un Eiropas Reģionu komitejas darbība. Gribu teikt lielu
paldies ikvienam deputātam, kas ir iesaistījies šajā pašval-
dību tīklā! Līdzās ikdienas darbiem novadu un pilsētu pār-
stāvji šī tīkla ietvaros strādā, lai no vienas puses skaidrotu
un nepastarpināti informētu Eiropas Komisiju par izaici-
nājumiem, ar ko sastopas iedzīvotāji Latvijas novados, un
no otras puses – skaidro ES politikas jautājumus un aktua-
litātes vietējiem iedzīvotājiem. Jo lielāka būs novadu pār-
stāvju iesaiste, jo spēcīgāka būs arī Latvija loma Eiropas
Savienības lēmumu pieņemšanā dažādos līmeņos.

Nupat, 1. decembrī, darbu uzsācis jaunais Eiropas Ko-
misijas sastāvs, kas turpinās iesāktos apjomīgos pasākumus
un darbus, lai uzlabotu eiropiešu labklājību, nodrošinātu
sociālo taisnīgumu, kā arī stiprinātu drošību. Visās jomās
būtiska ir arī iedzīvotāju iesaiste un pašvaldību līdzdalība
lēmumu pieņemšanā, tādēļ arī turpmāk ceru uz ciešu sa-
darbību gan ar Preiļu, gan citām pašvaldībām. Esmu pār-
liecināta, ka kopā varam panākt daudz vajadzīgu izmaiņu.»

Pilsoniskās aktivitātes, lai gan tām nav vienotas defi-
nīcijas, var raksturot kā darbības, kuras cilvēks veic, lai
uzlabotu sabiedrības vai konkrētas kopienas situāciju. Pil-
soniskās iesaistes nozīmīgums ir jāapzinās, jo šādas akti-
vitātes un līdzdalība kopīgu problēmu risināšanā, kas no-
ved pie pozitīvām pārmaiņām, ir demokrātijas pamatā.
Īpaši svarīgi tas ir jauniešu vidū, jo gandrīz visi sabiedris-
kie jautājumi – izglītība, veselības aprūpe, vide, migrācija
un citas nozīmīgas jomas – tieši ietekmē jauniešu dzīvi.
Aktīva jauniešu līdzdalība pilsoniskajās aktivitātēs sniedz
jaunas perspektīvas un rada inovatīvas idejas problēmu
risināšanai.

Fakti:

Veidi un vietas, kur jaunieši var būt pilsoniski aktīvi, lai
veicinātu Eiropas Savienības vērtības, demokrātiju un sa-
biedrības labklājību:

- Jauniešu centri un organizācijas, piemēram, Jaunatnes
starptautisko programmu aģentūra, kas piedāvā projektus
un aktivitātes;
- Sociālās palīdzības un labdarības organizācijas, darbs
ar maznodrošinātajiem, vecāka gadagājuma cilvēkiem vai
bērniem, piemēram, Viduslatgales pārnovadu fonds;
- Piedalīšanās brīvprātīgo aktivitātēs, piemēram, dzī-
vnieku patversmēs, pasākumu organizēšanā vai palīdzot vie-
tējās kopienās;
- Iesaistīšanās pašvaldību jauniešu domēs vai līdzdalības
projektos, kas vērsti uz vietējās sabiedrības problēmu risi-
nāšanu;
- Iesaistīšanās skolu vai universitāšu pašpārvaldēs, or-
ganizējot pasākumus, vadot diskusijas un uzlabojot izglītības
vidi;
- Piedalīšanās tādās programmās kā Erasmus+, kas sniedz
iespējas mācīties un strādāt starptautiskos projektos;
- Pievienošanās tādām iniciatīvām kā Lielā Talka, lai uz-
labotu apkārtējo vidi.

Par šīm un citām iespējām vairāk uzzināt var Eiropas
parlamenta mājaslapā www.europarl.europa.eu/portal/lv,
Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras mājaslapā
jaunatne.gov.lv, tīmekļvietnē jaunatneslietas.gov.lv u. c.

Uz pasākumu «Demokrātijas festivāls Preiļos» video
formātā iespējams atskatīties «Vietējās Latgales Avīzes»
Facebook lapā. 📺

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem».
«Par projekta raksta «Jauniešu loma
Eiropas Savienības un demokrātijas
stiprināšanā» saturu atbild SIA «Vietējā»».

MAF
Mediju atbalsta fonds